

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VII. évfolyam 3. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * 2000. március

ÜDVÖZLET AZ OLVASÓNAK MEGVÁLTSÁGUNK 2000., MAGYARSAĞUNK 1000. ÉVÉBEN

„HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL
LÉGY HÍVE, OH MAGYAR;
BÖLCSŐD AZ S MAJDNAN SÍRÓD IS,
MELY ÁPOL S ELTAKAR”
VÖRÖSMARTY MICHÁLY

A sajtószabadság első példánya

Boros József: Nemzetőr

Abból a könyvből idézünk, melynek címe: „A Magyar Nemzet Története”, amelyet 1898-ban az Atheneum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat adott ki. Figyelembe véve e nagy munkát, mely a megjelenést megelőzi, bizvást állíthatjuk, hogy szerzői a szemtanúk igényességével írták meg műviket. Tudjuk, hogy a forradalmi napok sok kiadványban már megjelentek, mi mégis szükségét éreztük annak, hogy e hiteles tudósítást adjuk közre.

„Márczius 15-ike éppen országos vásár napja volt. Az eső permetezett, majd szakadt. Magában a kávéházban reggel 8 órakor, a ki-

tűzött időben, csak néhány ifjú jelent meg, de ezek lelkesedve hallgatták, midőn Jókai felolvasta a kiáltványt s a 12 pontot, Petőfi pedig elszavalta a Nemzeti dalt. Az eskü szavaitól lelkesedve Petőfi, Jókai, Buloyovszky Gyula, Sebő Antal, Gaál Ernő és Hamary Dániel vezetése alatt – ez utóbbinak előadása szerint – először is az egyetem joghallgatóihoz indultak, s őket lehítták az egyetem udvarára. Petőfi székre állva, nyilvánosan most először szavalta el Nemzeti dalát, melynek esküsorait az ifjúság fokozódó lelkesedéssel visszhangoztatta: „A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!” Hasonló lelkesedést keltve olvasta föl Jókai a tizenkét pontot. Ez a jelenet ismétlődött a Hatvani- és Újvilág utca sarkán lévő orvosi kar udvarán. A vásáros népséggel, és a járókelőkkel most már néhány ezerre növekedett az ifjúság. Ezután Landerer és Heckenast Hatvani (most Kossuth) utcai nyomdája elé vonult, hol Jókai Mór, Petőfi Sándor, Vidacs János, és az időközben megérkezett Vasváry Pál lefoglalván a sajtó, censura nélkül kiszedették az újra meg újra felolvasott tizenkét pontot és a Nemzeti dalt. Féltizenkettőkor Irinyi a tizenkét pont első kinyomtatott példányát lobogtatva jelent meg a nép előtt. „Márczius 15. délelőtt féltizenkettő – szolt – nagy időszak a magyarok történetében. Itt van a sajtószabadság első példánya, a nép hatalmának első műve. Akármilyen szabadsága fog is lenni egykor a magyarnak, az a dicsősége mindig megmarad, hogy a legnevezetesebbet, a sajtószabadságot, magunk vívtuk ki.” A kö-

zönség esernyők alatt hallgatta és éljenezte őt is, az eddigi szónokokat is; de mindenki tudta, hogy a katonaság készenlében áll a kaszárnyákban, a vár tűzerei ágyuk mellett várják a parancsot, így nem volt hivalkodás a sajtószabadság kivívásának említése. A nép leírhatatlan lelkesedéssel ismételte az eskü szavait, midőn Petőfi pár pillanat múlva sajtóalól szintén kikerült Nemzeti dalát ismét elszavalta. Ezer meg ezer példányban kapkodták szét a két nyomtatványt s azután hazafias dalokat énekelve, csendesesen hazatértek.

Délután a múzeum előtt népgyűlés volt, melynek felszólítására, némi vonakodás után, a városi közgyűlés nemcsak elfogadta a tizenkét pontot, hanem ülését nyilvánossá téve, azt is elhatározta, hogy a népből és a tisztikarból választott küldöttséggel terjeszti az országgyűlés elé, a királyt pedig megkéri, hogy népképviselőten alapuló országgyűlést hívjon össze Pestre. A rend és közbiztonság fenntartására a tanács Rottenbiller Lipót alpolgármester elnöklete alatt azonnal külön 14 tagú közcsendbi bizottságot alakított s polgárőrség szervezéséről intézkedett.

A bizottság egyre növekvő kísérettel, azonnal átvonult Budára s a katonaság semmilyen sem akadályozván, fölment a helytartótanácsához, mialatt a nép előzőnlötte az udvart, a feljáratokat, folyosókat. Zichy Ferenc gróf elnöklete alatt éppen együtt ülésező tanács félhatkor elfogadta a 12 pontot, a sajtószabadságot, szabadon bocsátotta Táncsics Mihály államfogyot és kijelentette, hogy katonaságot az eddigi módon csak a városi hatóság megkeresésére alkalmaz.”

Önök joga van tudni...

hogy az Endrői településrészen a 9-es Választókerület lakóinak Önkormányzati képviselője, Császárné Gyuricza Éva beszámolt az elmúlt 14 hónap képviselői munkáról.

A képviselő többször is hangoztatta, hogy a helyi demokrácia érvényesülésének az útja az, hogy a közös dolgokról közösen döntenek. A helyi önkormányzatiság a helyi polgáriasság alapja, polgárként élni és dolgozni csak olyan településen lehet, ahol a közös gondokról közösen döntenek, a helyi ügyeket közösen megbeszélik. A fórumra eljött 45 érdeklődő polgár, és részt vett még az Önkormányzat részéről meghívott Rau József műszaki osztályvezető úr, aki a feltett kérdésekre egyenként válaszolt. Az elhangzott beszámoló teljes körű, részletes ismertetésére, és a feltett sok – sok kérdés ismertetésére itt nem kerülhetett sor, de mindenképp el kell mondani az elhangzottakból, ami közérdeklődésre tarthat számot.

Gyógyszerköltség támogatása, kérelem alapján az tarthat igényt, az Önkormányzattól, akinek az egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a minimál nyugdíj kétszeresét, azaz 33.200 forintot, és a havi gyógyszerköltsége meghaladja a minimál nyugdíj negyedrészt, azaz 4.150 forintot. Kérni kell a Gyógyeztetőtől a havi gyógyszerköltségre vonatkozó igazolást, csatolni kell még a jövedelmet igazoló bizonylatot (nyugdíjszelvény, kereset igazolás, stb.) és ezt kell benyújtani az Önkormányzat Humánpolitikai Osztályára.

Szennyvíz és csatornaépítéssel kapcsolatban többek kérdésére nagyon részletes választ adott Rau úr. Megtudhatjuk a jelenlévők, hogy a legjobb esetben is a meghatározó szennyvízcsatorna építés csak 2001-ben tud indulni pénzügyi okokból. A város tavaly is pályázott, (sajnos nem nyert) idén is pályázik, mert állami és megyei támogatás nélkül *nem* lehet elindítani a szennyvíz beruházást. Olyan nagyok lennének a költségek, amit sem az egyén, sem a város nem bírna el. A jelenlegi számítások szerint egy-egy ingatlanra 4-500 ezer forint költség jutna központi támogatás nélkül, amely-

nek viselése, egyértelmű, hogy nem várható el a lakosoktól, de a város is csak nagyon korlátozott mértékben tudná vállalni a terheket. Mint ismeretes teljesen kész van, a 3 község-szégügyileg is talán a legindokoltabb terület műszaki terve, (Csókási, Ligeti Holtág és Révlapos) mintegy 250 millió forintos költségvetéssel. Ha az idei pályázatunk nyer, akkor 2001-ben tudna indulni a három területen a szennyvízcsatorna építés, és ebben az esetben a lakosok hozzájárulása is elviselhető mértékű lesz. Tehát egyelőre az egész városban türellemmel kell viselni a szennyvízcsatorna hiánya miatt kialakult akut helyzetet, ami nagyon kellemetlen. Városunkban hála Istennek sem tavaly, sem remélhetőleg idén nem okoz akkora bajt a belvíz, mint közvetlen szomszédainknál. Ez annak is köszönhető, hogy két éve szinte egész éven át a több évtizedes elhanyagolt esővíz elvezető árok tisztítás folyt a Polgármesteri Hivatal által vezényelt közhasznú munkában. Nagyon fontos, hogy most már **minden ingatlan tulajdonos tartsa rendbe a saját portája előtt az árkokat**. A városban a belvíz védelem ismét tavaly november 24.-dike óta tart, nem kevés költséggel. Akinek a lakóházában a **belvíz kárt okozott, haladéktalanul jelentse írásban a Polgármesteri Hivatal Műszaki osztályára!** Nyomatékosan felhívta Rau úr mindenki figyelmét arra, hogy a talajvíz elvezetésének *nem a szivattyúzás a módja*, hanem ásní kell a víz elvezetéséhez levezetőt. Megvalósíthatósági szemlélet javasolt a belvíz elleni védekezésre a Szélmalom utca végén lévő csatornamélyítéssel. Felhívták Rau úr figyelmét arra is, hogy a Csókási Holtágnál olyan jelenséget észlelnek, ami arra enged következtetni, hogy valahol csöterés van. Feltétlen ki kell vizsgálni, mert amelltt, hogy a vízdíj igen drága, további károk is keletkezhetnek. Ugyancsak kérték a Deák utcában lakók, hogy az utca közepén egyáltalán nincs és nem is volt megoldva az árkokban a víz elvezetése, és tekintettel arra, hogy szilárd útburkolat a szennyvízcsatorna kiépítéséig valóban gazdaságtalan, de találjanak valami

megoldást arra a néhány száz méter télen –nyáron egyfolytában járhatatlan útszakaszra. Ugyanezt kérték az Orgona utcában lakók is, ott is mintegy 240 fm útszakasz vár valamilyen megoldásra, azaz el is hangzott nagyon konkrét, megfontolásra érdemes megoldási javaslat. Kérték a Ridegváros lakói, hogy a közismerten veszélyes útszakaszra tegyenek szalagkorlátot, valamint a közút padkáját „nyessék” meg, mert nagyon igénybe van véve ez az útszakasz a folyékonyhulladékot szállító kocsik nagy forgalma miatt is. Nem győzik, és nem is bírják az ott lakók az útszélék folyamatos tisztítását. A belvíz a megépített közutakat is nagyon tönkre tette. Ismertette Rau úr, hogy éppen a napokban fejeződött be 60 utcában, mintegy 26 km-es hosszban a kár felmérése. A legszűkebb javítási munka is 80 millió forintba kerülne. Erre is támogatást kér a város, hogy mennyit kapunk azt még ma nem lehet tudni.

A lakosok részéről elmondásra került, hogy a tavaly épített utaknál szemmel látható műszaki problémák vannak. Megnyugtatott mindenkit a válasz, hogy az utak garanciális vizsgálatára nemsokára sor kerül, és akkor a hibák kijavításra is kerülnek. Megtudtuk, hogy az endrői piactér építése nem biztos, hogy befejeződik idén. A piactér mintegy 3000 négyzetméter lesz, térközéppontú, azaz kör alakú, lesznek pihenő padok is. (Remélhetőleg a kivágott fák pótlására kerülnek, és ha megnövekednek a pótlások is adnak.) Több éve eldöntött kérdés, hogy meg kell csinálni a Blaha úton az út rekonstrukcióját, a hídtól a Selyem útig. Ennek keretében meg lesz oldva a Népház előtti buszmegállók áldatlan helyzete is, a parkolási lehetőségek, és az életveszélyes gyalogátkelőhelyek jelzése is. Reményeink szerint a megállóban szép buszvárók épülnek. Mindnyájunknak kell majd vigyázni, hogy meg ne rongálják a vandálok.

Lesz-e a **sportpályán atlétikai futó pálya**, az szintén a pályázati lehetőségtől függ, a **kézilabdapálya** viszont biztos be lesz fejezve. Kérelmem formájában hangzott el, hogy a mellék utak, rámpák jégtelenítésére is fordítson a város nagy figyelmet, részben a baleset veszély, részben a megközelíthetőség miatt. Ugyancsak kérték nagyon jogosan, hogy a nem lakás célú ingatlan tulajdonoso-

kat, illetve bérlőket fokozottabban figyelmeztessék az utak, járdák, árkok tisztán tartására. Sajnos nap-mint nap látja mindenki, hogy egy-egy üzlet előtt kicsoda szemét halmozódik fel, sokszor elzárva az árkok vízelvezetési lehetőségét is, és télen, sok helyen szinte járhatatlan volt a tisztítatlan út, történt is kéztöréses baleset a Deák utca végén.. Balesetveszély van a Szabadság-Selyem utcai elágazásnál a jobbra való kilátást akadályozó bokrok, szénakazlak miatt, ennek a helyzetnek a megszüntetésére is elhangzott kérelem.

Konkrét számok nélkül hangzott el az a feltevés, hogy az elmúlt „tizen” év alatt, az egyesülés óta, nagyon aránytalan volt a két városrészre fordított fejlesztési költség. Erre vonatkozóan választ nem lehetett adni, mert a vonatkozó tényszámokat a jelenlévők közül senki sem ismeri. De egyszer valóban jó lenne szembe nézni a ténnyekkel, a számok tükrében is. Megtudtuk, hogy a Köztársaság úton lakók nagyon örülnek annak, hogy a közelükben épül a Takarékszövetkezet új épülete, de annak már nem tudnak örülni, hogy az általuk több éve „pátyolgatott” feltöltött föld utat az építkezés munkagépei teljesen járhatatlanná tették. Reményüket fejezték ki, hogy az illetékesek erre fel fognak figyelni, és rendbe teszik a károkat. Azt sajnálattal vették tudomásul, hogy a Takarékszövetkezet sem élvez semmilyen előnyt a szennyvízépítés tekintetében, így szertefoszlott az a remény, hogy az ott lakók, esetleg csatlakozhattak volna a soron kívüli csatorna-építéshez. Nagyon elfogyott a piacra járók türelme, mert az Apponyi út felőli gyalog járdát mintegy 4 hónapja még kikerülni is körülményes, a járhatatlansága miatt. Megtudtuk, hogy az illetékes vállalkozó, ahogy az idő engedi a betonozási munkát el fogja végezni.

Végezetül elhangzott a képviselő részéről az a tájékoztatás, hogy ha bárkinek problémája lesz, időkorlát nélkül áll választóinak rendelkezésére, otthonában, Damjanich u 15 sz. alatt.

Megköszönte az igen aktív részvételt, és azzal zárta a találkozót, hogy évente legalább egyszer elvárja választóit egy hasonló fórumra.

SZERKESZTŐSÉG

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

TISZTELT ADÓZÓ!

Ajánlja adója 1 %-át a Gyomaendrőd Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete kiemelkedően közhasznú szervezetének! Adószámunk: 18371608-1-04.

TISZTELT GYOMAENDRÖDI LAKOS!

Ha Ön adója 1 %-át már felajánlotta, de az Önkéntes Tűzoltó Egyesületet szívesen támogatná, akkor a támogatás összegét az OTP BANK RT Gyomaendrőd Fiókjánál vezetett számlára is befizetheti. Számlaszámunk: 11733120-20006400.

Támogatását előre is köszöni az

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Vezetősége

Pályázati felhívás!

A Rózsahegyi Könyvtár ebben az évben is megrendezi az „ARANYFONÁL”

városi szintű mesemondó versenyt, melyre pályázni lehet: szabadon választott népmese (bármely nép meséje) könyv nélküli előadásával. A versenyen részt vehetnek: Óvodások (lehetőleg 5 éven felüliek), általános iskolások, középiskolások, akik életkoruknak megfelelően külön-külön kategóriákban fognak versenyezni. A jelentkező számától függően több fordulóra is lehet számítani.

A döntők tervezett időpontja: 2000. május 8-20 között.

Jelentkezni lehet az endrődi könyvtárban, április 28-ig személyesen (Blaha L. u. 21.) vagy telefonon: 386-157. Határidőn túli jelentkezést nem tudunk elfogadni.

A jelentkezéshez szükséges adatok: név, lakcím vagy iskola, osztály-, óvoda neve, felkészítő pedagógus neve.

A döntő időpontjáról mindenkit írásban értesítünk.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt és jelentkezőt!

Sírrongálások a Szarvasvégi Temetőben

Szomorú, és joggal nyugtalanító esetről kell szólnunk, ami még januárban történt. Három kis diák iskola helyett a temetőbe ment sajnos nem tisztességes szándékkal. A rossz példa ragadós, a tv-ben is lehetett látni, hogyan rongálják meg a síremlékeket. A gyerekek tíz-egynéhány síremlék feszületéről Jézus testét leválasztották, és azt kulcstartónak szánva a diáktársaiknak árulták, vagy ajándékozták. Az iskola vezetése még aznap délután értesült a szomorú esetről. Az igazgató helyettes azonnal kiment a három „tettessel” a temetőbe, ott minden sírhoz elmentek, ahol a rongálás történt. Az igazgatóhelyettes felírta a rongált sírok adatait, és a leszedett és még meglévő korpuzokat bevitték a Szent Imre Plébániára. Az iskola az okozott kárral, illetve annak térítésével kapcsolatban többet nem tud tenni. Jogilag, a 14 éven aluli gyerekek nem büntethetőek. A károsultak a szülőkkel szemben esetleg polgári per útján rendezhetik a kárt. További információ a Szent Imre Plébánián.

NYÍLT NAPOK**Kedves Szülők!**

Közeledik az iskolások első osztályba való beiratásának ideje. A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola szeretettel várja szeptembertől az új elsősöket. **Jöjjön el, ismerkedjen meg velünk!** Szeretettel meghívjuk Önt iskolánkba március 6 – 7-én (hétfő, kedd) tartandó nyílt napra, délelőtt 8-11 óra között.

Ekkor szeretnénk lehetőséget nyújtani óralátogatásokra, beszélgetésekre, tájékozódásra. **Beiratás a város mindhárom általános iskolájában: 2000. március 20-21-22 (hétfő, kedd, szerda) 8-16 óra között.**

A KÖZÖSSÉGI HÁZ MÁRCIUS HAVI PROGRAMJA

6-án 17.00: Magyar Kereszténydemokrata Szövetség gyűlése

Vendég: Dr. Varga László országgyűlési képviselő

8-án 16.30: Cukorbeteg klubja

8-án 17.00: Dr. Varga Richárd belgyógyász tart előadást

a cukorbetegség szövődéséről.

11-én 17.00: Nyugdíjas klub Nőnapi ünnepsége

16-án 17.00: Takarékszövetkezet éves közgyűlése

18-án 17.00: Cukorbeteg klubja vacsorája

25-én 18.00: Gazdakör vacsorája

A rendszeresen idejáró csoportok foglalkozásainak időpontja változatlan. Felvilágosítás kérhető a 386-917-es telefonszámon

Gyűjtés a szoborért!

Az Endrődiek Baráti Köre megismétli kérését, hogy mindazok, akik tehetik, járuljanak hozzá, hogy az elmúlt évben elhunyt Timár Máté író barátunk emlékére mellszobrot állíthassunk. Számlaszámunk: ENDRÖD ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET GYOMAENDRÖD, VÁROSUNK NAGYJAIÉRT KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY 53200015 – 11044028.

A RÓZSAHEGYI KÖNYVTÁR HÍREI

1999-ben befejeződött a könyvtár dokumentum állományának számítógépes feldolgozása, ez lehetővé tette a korszerűbb kölcsönzési mód alkalmazását.

A hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett **fénymásolást is vállalunk. Videokazetták kölcsönzésére továbbra is van lehetőség, 100/Ft./db/nap térítési díj ellenében.** Több mint 50 féle sajtóterméket olvashatnak és kölcsönözhetnek.

Márciustól van arra lehetőség, hogy olvasóink a könyvtárban videózhaszanak. A könyvtár kazetta állománya térítési díj nélkül, helyben használható a könyvtár nyitvatartási idejében.

Márciusi videofilm vetítések a könyvtárban:

Szerdánként Ovi-Mozi, délelőtt 10 órától:

8-án A király kenyere

22-én Hüvelyk Matyi

29-én Az égig érő fa

A színes rajzfilmek a „Magyar Népmesék” című sorozat darabjai.

Szombatonként 14 órától:

4-én Pocahontas 2. (rajzfilm)

11-én 6:3, avagy Játszd újra Tutti! (magyar film)

18-án „Anyám az álmok nem hazudnak” (A Duna Televízió műsora Petőfi Sándor életéről és műveiről)

25-én A két Lotti (családi film-vígjáték).

Április 1-én A világ hét csodája 1-2 rész: Építészeti remekművek (ismeretterjesztő film)

A vetítések ingyenesek, mindenkit szeretettel várunk!

Bor és kolbász verseny lesz!

Március 28-án 10 órakor Gyomán a Katona József Művelődési Központban bor és kolbászversenyt hirdetünk! **Nevezés** a megnyitót napján 9 óráig lehetséges.

Pályázni lehet: fehér, vörös, rozé és gyümölcsborokkal, mustal. Az italokat 1 literes átlátszó fehér üvegben kérjük. A kolbászok esetében pályázni lehet vékonykolbásszal, szalámmal.

Nevezési díj 150.-Ft, minden további darab 100.-Ft.

Szeretettel várjuk a gyomaendrőd lakosokat.

KERTBARÁT KÖR VEZETŐSÉGE

Március 14-én ünnepi MEGYEI KÖZGYŰLÉS lesz, a Katona József Művelődési Központban, amelynek tiszteletére a városi Zeneiskola növendékei és a Komédiás Kör rövid műsorral kedveskedik a megyei és városi önkormányzat tagjai és minden jelenlévő érdeklődő tiszteletére.

In memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmuunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Szabó Frigyes, püspöki tanácsos

(1881- 1961)

Szabó Frigyes Endrőd szülötte, Szabó József és báró Kerkes Cecília szülők harmadik gyereke, Gusztáv és Antal testvére. (Antal, az I. világháborúban, mint tábori lelkész szolgált, s oly súlyos sebet kapott, hogy pályáját tovább nem folytathatta.)

Frigyes az alapfokú iskoláit Endrődön végezte, majd középiskolába, mint a legtöbb endrődi gyermek, aki tovább

akart tanulni, Nagyváradra ment. A Premontrei gimnáziumba iratkozott be, és itt is érettségizett. Érettségi után 1900-ban belépett a lazarénusok rendjébe, ahol papi tanulmányokat folytatott. 1906. július 22-én szentelték pappá Grazban (Ausztria), ahol 1910-ig maradt, mint hitoktató az állami elemi iskolában. Később Bécsbe került, ahol a XVIII. Kerületi iskolában szintén, mint hitoktató folytatta munkáját. 1916-ban, mint tábori lelkész bevonult a monarchia seregébe Antal testvééréhez hasonlóan. A Bécsi IX. Ker. Katonai Plébánián teljesített szolgálatot és a házassági ügyek intézésével volt megbízva.

A háború befejezésével, a forradalom kezdetén tért haza Magyarországra, szülőfalujába, Endrődre, és 1918 decemberében foglalta el a megüresedett kápláni állást, ahová kegyelmes báró Széchenyi Miklós nagyváradi püspök nevezte ki s egyúttal az egyházmegyébe is felvette. Endrődön működött a forradalom és a román megszállás alatt. Magán úton készítette a különbözőzeti vizsgákra tovább tanulni vágyó diákokat.

1921-ben kondorostanyai lelkésznek nevezték ki, ahol tíz évet töltött. 1931-ben Szeghalomra helyezték, mint a kegytemplom plébánosaként. A szeghalmi római katolikus egyházközséget a Kárász család patronálta, a templom is a család tulajdona volt, a papi hivatallal és lakással együtt. Papi hivatása mellett a gimnáziumban hit- és erkölcs tanított. (E sorok írója is tanítványa volt). Megkülönböztetett szeretettel kezelte az endrődi diákokat. Osztályzásnál, szokása szerint mindig hozzátett mondván: „Neked csak jelest adhatok, mert szégyen volna, ha endrődi gyerek gyengébb jegyet kapna.” Mindemellett igen szigorú és fegyelmet tartó tanár volt. Nemcsak a német nyelvben volt kiváló, amelyet anyanyelvi szinten beszélt, de kiváló ismerője volt a latin nyelvnek is. Házvezetőnőjét Sztanyik Reginát, és sekrestyéjét Sztanyik Bálintot is Endrődről hozta.

Rendkívüli módon szerette családját. A háborúban megsérült pap testvérét állandóan vitte magával, ahová helyezték, és gondozta őt, mindaddig, míg lehetett, s csak mikor „leesett lábáról” adta Egerbe, a papi otthonba.

1942-ben Újpalotára helyezték, mivel az ottani hívek nagy része német anyanyelvű volt, és a püspöktől németül beszélő papot kértek. 1948-ig volt Palotán, amikor a románok kiutasították. Hazajövet Kóroszigetre került 1952-ig. Majd Újírás plébánosa lett 1957-ig, nyugdíjazásáig.

Nyugdíjas éveit ismét Endrődön töltötte 1961-ben bekövetkezett haláláig.

Isten dicsőségére és az emberek szolgálatában eltöltött hosszú évek után Endrődön a Szarvasvégi temetőben alussza örök álmát.

Nyugodj békében, Frici bácsi!

VASZKÓ ANDRÁS

Gellai Vince Tamás (Gellai Vince és Timár Irén fia) keresztelője az endrődi templomban, 1999. Október 10-én. Kívánjuk, hogy az újszülött legyen szülei öröme, és az Istennek kedve teljék benne.

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acél-szalu, keretes állvány, útpanel...)

Történelmünk nagyjai

Dobó István egri várkapitány 1500 (?) 1572.

Ismeretes, hogy a mohácsi vereség után országunk három részre szakadt. A nyugati és északi részek I. Ferdinánd alá kerültek. Dobót 1549-ben nevezték ki Eger kapitányává. Amikor a török sereg 1552-ben 150.000 főnyi seregével Eger alá jött, Dobónak alig volt 2.000 embere. Ahmed fővezér és Ali a budai pasa együttes erejével támadták meg Eger várát. Több mint egy hónapi ádáz küzdelem után a török sereg elvonult a vár alól. Dobót I. Ferdinánd király gazdagon megjutalmazta, és Erdély vajdájává nevezte ki. Miksa császár azonban az 1569-i országgyűlésen azzal gyanúsította, hogy átpártolt az 1569-ben elszakadt Erdély fejedelméhez, János Zsigmondhoz, és börtönbe vetette. Ártatlansága behizonyosodott, de csak röviddel élte túl rabságát és 1572-ben a szeredi várban halt meg.

Báthory István fejedelem, lengyel király 1533 - 1586.

Ifjú korát Ferdinánd udvarában töltötte. Azonban felnőtt korában csatlakozott Szapolyai Jánoshoz és a Habsburg terjeszkedés ellen küzdött. János Zsigmond halála után 1571. május 25-én a rendek őt választották fejedelmé. Az ő uralkodása alatt szilárdult meg Erdélyben a vallási béke. 1575. december 14-én Zsigmond Ákos lengyel király halála után a rendek

királyukká választották, s a következő év május 1-én Krakkóban megkoronázták. Hódító háborúkkal Lengyelország területét gyarapította. Nem volt azonban már ereje, hogy hazánkból a törököt kiűzze és Lengyelországgal való szoros államkapcsolatot létesítsen. 1586. december 12-én hunyt el Grodnóban. Földi maradványai 1588 óta a krakkói Wawel királyi sírboltban nyugszanak.

Rákóczi Zsigmond fejedelem 1544 - 1608.

1587-ben egri főkapitány, megverte Ferhád pasa nagy seregét, s ezért báróvá nevezték ki. 1593-ban Gömörben a szabadkai várat, Nógrádban a füleki várat védte. 1594. május 1-én a Hatvan és Tura közötti ütközetben vezette katonáit. 1604-ben Bocskai Istvánhoz csatlakozott, s halála után 1607. február 8-án Erdély fejedelmévé választották. Amikor Báthory Gábor a hajdúkat maga mellé állítva a fejedelmi trónra tört, Rákóczi Zsigmond a polgárháborút elkerülve önként lemondott a trónról és Felső-Vadászra vonult, hol csakhamar meghalt. Erős protestáns érzelmű volt s az ő segítségével jelent meg magyar nyelven 1590-ben a biblia Károly Gáspár fordításában.

Balassi Bálint hadnagy 1554 - 1594

Zólyom várában született gazdag, főnemesi szülőktől. Nevelője Bornemissza Péter volt. Báthory István fejedelem oldalán vett részt az 1577. évi danckai hadjáratban, majd hazatért, s végvári katonák közé állt. 1579 - 1582 között Egerben hadnagyként szolgált. Költeményekben a végvári vitézséget énekelte meg. Szilaj természetű, fékte-

len szenvedélyek rabja. 1593-ban Pálffy Miklós seregében részt vett a Székesfehérvár-pákozdi győztes csatában. 1594 tavaszán Esztergom ostrománál harcolt. Május 19-én a vár elleni ostromban mindkét lábát átlőtték. Elviselhetetlen kínok között május 30-án hunyt el a magyar nemeszansz nagy költője, a magyar nyelvű világi líra megteremtője.

I. Rákóczy György fejedelem 1593 - 1648.

1593. június 8-án született R. Zsigmond fejedelem legidősebb fia. 1615-ben önödi várkapitány. 1616-ban kötött házasságot Lorántffy Zsuzsannával. 1630. november 26-án az erdélyi rendek Segesváron fejedelmé választották. Bethlen Gábor politikáját követte, uralmát a magyar politikai és vallásszabadság érvényesítésére szentelte. 1644. február 6-án svéd és francia szövetségben indult III. Ferdinánd ellen. Harcát oly sikeresen vívta, hogy hamarosan egész Magyarország kezei között volt. 1645. szeptember 16-án megkötötték a linzi békét s halálig megnyerte azt a 7 vármegyét, melyek 1621-ben már Bethlen Gábornak is átadottak. Gyulafehérvárott halt meg 1648. október 11-én.

Kanizsai Dorottya (?) - 1532.

A Kanizsai nemzetség egyike legrégebbi családjainknak. Felemelkedésük még az Ajóuk korában bekövetkezett, amikor 1324-ben Lőrinc mester kapta Kanizsát, ahonnan a család a nevét vette. Lőrinc fia István 1356-1375 zágrábi püspök, testvérével, Jánossal részt vettek Nagy Lajos nápolyi hadjárataiban. János öt gyermeke közül szintén János nevű egri püspök, majd 1387-1418. esztergomi érsek. Sorolhatnánk még tovább a család tagjait, akik között főispán, országbíró, erdélyi vajda, horvát bán, de még a római birodalom főkancellárja is volt. Kanizsai Dorottya is e nagy múltú családból származott. Születésének éve ismeretlen. Két nádornak is Geréb Péternek, majd Erényi Imrének volt a felesége. Második özvegye idején következett be a mohácsi vész, melynek végeztével a széjjelheverő holttesteket saját pénzén fogadott 400 emberrel temettette el.

Bocskai István fejedelem 1557 - 1606.

Báthory Zsigmond alatt várad kapitány. 1595 őszén az erdélyi hadak Bocskai vezetésével Gyurgyevonál megverték Szinán nagyvezér seregét. Amikor felemelte szavát a szövetséges császári csapatok garázdálkodásaival szemben 1602-ben, Prágában törbe csalták, és ott tartották fogságban. Ezután 1604-ben birtokaira vonult vissza. Az ellene küldött császári csapatokat 1604. október 15-én Álmosdnál a felkelő hajdúk szétverték.

A hajdúk élén hirdette meg Bocskai a szabadságharcot. 1605. februárban Erdély, majd áprilisban a szerencsi országgyűlés Magyarország fejedelmévé választotta. A székelyek és a hajdúk között kiobbant ellentétet úgy oldotta meg, hogy letelepítette a hajdúkat a Tiszántúlon, visszaadván elvesztett szabadságukat és nemességüket. A Habsburgokkal kötött bécsi béke után hirtelen meghalt.

Forrásmunkák: A magyar nemzet története (1896), Révai Nagy Lexikona (1913), Új Magyar Lexikon (1962), Somogyi Győző, Hermann Róbert: Magyar hősök arcképcsarnoka (1996)

Katolikus oldal

MÁRCIUS HÓNAP ÜNNEPEI

- 4. Szombat: Szent Kázmér
- 5. Vasárnap: Évközi 9. vasárnap
- 5. Szombat: Szent Agota szűz és vértanú
- 6. Vasárnap: Évközi 5. vasárnap
- 7. Kedd: Szent Perpétua és Felicitász vértanúk
- 8. Szerda: Hamvazószerda
- 12. Vasárnap: Nagyböjt 1. vasárnapja
- 19. Vasárnap: Nagyböjt 2. vasárnapja
- 20. Hétfő: Szent József
- 25. Szombat: Gyümölcslő Boldogasszony
- 26. Vasárnap: Nagyböjt 3. vasárnapja

Az Atyához intézett utolsó kérést is hordozza Jézus imája: „Nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól” (Jn 17,15). Ez a kérés személyesen minket érint, de mindig „mi vagyunk, akik imádkozunk az egész Egyházzal közösségben az egész emberi család megszabadulásáért. Az Úr imádsága állandóan az üdvösségre nyit meg minket. A mi kölcsönös, egymástól függőségünk a bűn és a halál drámája során a Krisztus Testében való szolidaritásba és a „szentek közösségébe” fordul vissza.

Ebben a kérésben a Gonosz nem elvont fogalom, hanem egy személyt, a Sátánt jelenti, azt az angyalt, aki fellázadt Isten ellen. A „diabolosz”, a „szerteszt” hánynó, össze-vissza dobáló” keresztjezi Isten tervét és „üdvössége művét”, amely Krisztusban beteljesedett.

„Kezdetől fogva gyilkos, hazug és a hazugság atyja” (Jn 8,44), „a Sátán, aki tévútra vezet

VII. „De szabadíts meg a gonosztól”

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Hogy jobban megértsük, folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

az egész világot” (Jel 12,9), a bűn és a halál általa lépett a világba és az ő végleges bukásával „szabadul meg a bűntől és a haláltól” az egész teremtés. „Tudjuk, hogy aki az Istentől való, nem vétkezik, mert az Istentől született ereje megóvja és a gonosz nem keríti hatalmába. Tudjuk, hogy mi Istentől vagyunk és hogy az egész világ a gonosz hatalmában van” (1 Jn 5,18-19).

Az Úrnak, aki elvette büneiteket és megbocsátotta hibáitokat, módjában van titeket megvédeni és megőrizni a titeket támadó Sátán cselszövéséi ellen, azért, hogy az ellenség, akinek az a szokása, hogy hibát okozzon, ne vegyen erőt rajtatok. Aki Istenben bizik, nem fél az ördögtől. „Ha Isten velünk, ki van ellenünk?” (Róm 8,31).

Az „e világ fejedelmén” (Jn 14,30) aratott győzelem végleges, ő egyszer s mindenkorra legyőzött azon az órán, amelyen Jézus szabadon halálra adta önmagát, hogy életet adjon. Ez maga az ítélet a világ felett és e világ fejedelmén „kivetetett” (Jn 12,31, Jel 12,11). „Üldözöbe veszi az asszonyt”, de nem vesz erőt rajta, az új „Éva” a Szentlélek „kegyelmével teljes”, szabad a bűntől és a halál romlásától (Szeplőtelen fogantatás, a leagszentebb Istenanya, az örök-ké Szűz Mária mennybevitel). „A sárkány haragra lobbant az asszony ellen és harcba szállt többi gyermekével” (Jel 12,17). Ezért kéri a Lélek és az Egyház: „Jöjj el, Uram Jézus!” (Jel 22,17-20), hiszen az ő eljövetele fog minket megszabadítani a gonosztól.

Amikor azt kérjük, hogy Isten szabadíts meg a gonosztól, egyben azt is kérjük, hogy szabadok legyünk minden jelen, múlt és jövő bajtól, amelyeknek a gonosz a szerzője vagy kezdeményezője.

Ebben az utolsó kérésben az Egyház az Atya elé viszi a világ minden nyomorúságát. A rossztól való szabadulással együtt, amely alatt az emberiség roskadozik, egyben a béke drága ajándékát és Krisztus visszavárásának kegyelmét is kéri. Így imádkozva a hit alázatosságában elővételezi mindenkinek összefoglalását abban, akinél „van a halálnak és az alvilágnak a kulcsa” (Jel 1,8).

„Szabadíts meg, kérünk Urunk minden gonosztól, adj kegyesen békét napjainkban, hogy irgalmadból mindenkor bűn és baj nélkül éljünk, míg mélyen várjuk az örök boldogságot, és Megváltónknak, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljöttét.

ISMERETLEN ÁLLOMÁS

(Szent-Gály Kata)

A kereszttúton

Egy fordulónál láttalak meg én: jöttél, kereszttel válladon, felém.

Homályba tűnt az utca, minden arc, elcsendesült a láрма és a harc.

Csak egy tekintet, semmi, semmi több de íme, bennem felszakadt a kőd:

Kezembe fogva élő golycsomat, törölni kezdtem könnyes arcodat.

Azóta annak mását őrizem. A lelkemen. Nem tudja senki sem.

Csak te meg én. Mi ketten. Senki más Egy ismeretlen életállomás.

Kolozsvári Tamás: Szent Kereszt-ollár. Garamszentbenedekről

Könyörgés,

német ima

Adj, Uram nyugalmat, hogy amin nem tudok változtatni elfogadjam!

Adj, Uram bátorságot, hogy amin változtatni tudok megváltoztassam!

Adj, Uram bölcsességet, hogy egyiket a másiktól meg tudjam különböztetni.

Az oldalt szerkesztette: Iványi László plébános

„Hogy az emberek akarattya édesedjék”

A Szent Imre egyházközség február 5-én tartotta szokásos évi farsangi vacsoráját, mely kedves ünneppé kezdődött. Bevezetőként Szécsi Zsolt mondta el „Szerezzétek az öregeket” című verset. Majd Ungvölgyi János az egyházközség világi elnöke üdvözölte a megjelenteket, vendégeink közöttük Dr. Dávid Imre polgármester urat és Dr.

Kedves Laci atya!

Még egyszer hadd idézzem Pázmány Pétert, aki a „Papi rend méltóságáról” című írásában így szól: **A ki pedig tisztelték a papokat és magokat boldognak tartották, ha Isten valakit fiái-közül papságra választott, azokat Isten sok áldomásokkal látogatta.**

Kérem a jó Istent, hogy Laci atyát továbbra is látogassa, és bőven lássa el „áldomásokkal” hívei örömére, a mi örömünkre, hogy együtt tovább hirdethessük a keresztény és nemzeti gondolatot.”

Ez után Hüse József káplán úr gitár, és Harnos Vince furulya kíséretével zsidó dalokat és táncokat adott elő a közönség nagy tetszése mellett. Majd Bukva Csilla saját vesét mondta el.

Az ízletes birkapörkölt vacsora elfogyasztása után, zenésző mellett fiatalok és idősebbek táncra perdültek. Közben meg-meg megszákították a mulatságot az újabb események: Szabó Zoltánné, a Szent Imre Egyházközségért Alapítvány kuratóriumának elnöke beszámolt az elmúlt év eredményeiről. Később a Káplán úr felkérte a jelenlévőket, hogy ki-ki kedve szerint álljon a körbe, és ő jókedvvel tanította a zsidó táncokat. Majd Raffael Tibi és Szécsi Zsolt előadták a cigány himnuszt. Pappné Évike pedig rég elfelejtett dalokat énekelt. Végül az elmaradhatatlan játék a tombola következett. A nyertesek örültek, a Szent Imre Egyházközségért Alapítvány pedig közel negyvenezer forinttal gyarapodott.

Éjfélre járt az idő, amikor a vendégek egymástól búcsút vettek, s jó hangulatban indultak haza, gazdagodva egy szép, kedves élménnyel.

Szerkesztőség

Timárné Horváth Magdolnát, a Szeged Város önkormányzatának képviselőjét. Itt jegyzem meg, hogy későbbiek folyamán megjelent körünkben Szurovecz Vince esperes úr is.

Városunk folyóirat szerkesztősége nevében Császár Ferenc felelős szerkesztő mondott köszöntet Iványi László plébános atyának, aki évek óta kíséri figyelemmel és segíti az újságot. A felelős szerkesztő elmondta, hogy a számítások szerint a városban 2-3 ezren olvassák a lapot, de ezen túlmenően az ország 64 városába, helységébe jut el az újság. Majd köszöntését így folytatta: „Engedjék meg nekem, hogy Pázmány Péter szavait idézzem, aki nem csak Magyarország hercegprímása volt (1616-tól), de olyan jelzőkkel illette az utókor, mint a nemzet lelkiismerete, a szó és a toll apostola. Ő mondotta: **Sem prédikálásomban, sem írásomban nem arra törekedtem, hogy csak tanítsam, micsoda jó, micsoda gonosz, hanem hogy mindenféle erős okokkal meggyőzzem az okosság a jóságok követésének és a vétkek távoztatásának szükségesség voltáról. Azután azon voltam Isten segítségével, hogy az emberek akarattya édesedjék a jóra, idegenkedjék a gonosztul. Ehhez pedig bévebb írás kívánatik...**” Igen, kedves jelenlévők, úgy is mondhatnám kedves olvasóink, mi is arra törekszünk Laci atyával egyetemben, hogy az emberek akarattya édesedjék a jóra! S ha ez a törekvésünk sikerül, elmondhatjuk: nem dolgoztunk hiába!

Mindent egy helyen a Piktor Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.
(telefon: 66/283-079)
Dévaványa, Árpád út 47
(telefon: 483-318)

Kaphatók:

Festékek, lakkok, ecsetek,
Szerszámok, zárok, vasalások, és linóleumok.
Padlóburkoló lapok minta után,
hozza ragasztók, fugázó aljzat kiegészítő,
TIKKURILA Számítógépes színkeverés.
Több mint 2000 színből választhat!

ÉPFE

Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató

Betéti Társaság vállalja:

Közületi – vállalkozói és magán
megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézással,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659

vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd,
Juhász Gyula utca 34/1.

PÁSZTOREMBEREK

Február 27-én zárta kapuit az a fotókiállítás, mely Kunkovács László fotóművész, kultúraantropológus képein keresztül a pásztor-emberek világát tárta a látogató elé. Magát a művészt nem kell bemutatnunk olvasóinknak. Mégis, szükségét érzem, hogy a kiállításra kiadott katalógus előszavából idézzem sorait: „Sohasem törődtem bele, hogy a teljeségünkét főlshabdalták szakemberré, tudóssá, művésszé. Talán az Alföld-kutatók lajstromába vettem volna, ha a falvakat járva a noteszt használnám. De velem vannak érzelmeim és a látható világ birtokbavételének csodaszerszáma, a fényképezőgép is. Miért rendhagyó ez?”

A fotó valóságlenyomat. Nem vesztettem, hanem nyertem azáltal, hogy fényképeket őrzök. Ha varázslásra valóságos tárgyakká változtatnák vissza a százszerepű fotón felhalmozott látnivalót – nem lenne olyan gigantikus múzeum, ahová egyáltalán beférne. De lehet-e az arcokat, az embereket másként begyűjteni?

Fotóimból 1983 óta rendezek néprajzi, szociográfiai, kultúrhistoriai témájú kiállításokat itthon és külszágban, Ausztriától Kínáig.”

„Tízennyolc népnél voltam hosszabb gyűjtőúton. Műveltségünk keletre vezető

szálait követve mind többet utazom Ázsiába.”

„Összetett mesterségem nálunk még újnak számít: kulturális antropológiának, vizuális antropológiának nevezi a tudomány.”

A kiállítás nagy sikert aratott már a megnyitón is. A több mint száz érdeklődő előtt Senti Tibor író, néprajzkutató tartott megnyitó előadást. Bevezetőjében a Kárpát medencébe őseinkkel együtt érkezett pásztorokról szolt, akik az „ázsiai sztyeppék

évezredekre visszanyúló tapasztalatgazdagságát hozták magukkal.” Majd így folytatta: „Ha összegeznünk kívánjuk, milyenek is a pásztorok, legtágabban az itt kiállító Kunkovács László katalógusban írt szövegét idézhetem: Daliások és megfáradt, köznapi arcúak, büszkék és elesettek, zaklatott világunkban biztonságot keresők, mint mindannyian, ... megismeri és megszeretni való emberek – kortársaink. Amikor *Ötörök kőemberek* című kiállítását a budai Várban megnyitották, egyik méltatója Kőembernek nevezte. E kiállítás ürügyén most naivul azt mondhatnám, *Pásztorember*, hiszen a hivatás minden jó tulajdonságával rendelkezik. Ez az ember évtizedekkel ezelőtt tanyai tanítóként, riporterként kezdte pályafutását, de a benne lévő adottság úgy

Juhászok az Angyalházi-pusztán (Hortobágy 1983)

irányította, ahogy tulajdonságainkat a természet géneibe örökített kódja. Nincs tőle szabadulás, lepereg róla a neveltetés és kishitűség. A kudarcok csak kiedzik, de nem török meg. Fizetett állás, polgári nyugalom, mint lepkekeről a bábbőr lefoszlik róla, hogy szabadon röpkülhesen.”... „Üzenetet hozott számunkra Szibéria, az Altaj kazakjai és Mongólia rokonnépeiről.”

Idézhetnénk még a megnyitó előadás igazabbnál-igazabb, szebbnél-szebb gondolatait, ha nem szabna határt a szűkös terjedelem. Végezetül Senti Tibor az író és néprajzkutató a művészről alkotott méltatását ezekkel a szavakkal fejezte be:

„Kunkovács László munkásságát jellemezve, szakmailag kultúrantropológus, számomra pedig – emberileg

születése pillanatától a jegyet testén hordva, de első sorban a lelkében ültetve – Sámán, aki saját erejéből is ott kúszik előttünk az eurázsiai népmesék tetején fájának törzsén, hogy odafönről messzebbre lásson és közvetítsen felénk. Kívánom, hogy jusson föl célja lomsátrába, és nekünk, sokszor méltatlan elmaradónak nyújtsa majd a kezét.”

Hogy a kiállítást hányan nézték meg, nem tudom, de azt tudom, hogy kis városunkból sokan, többen az iskolák tanulói közül is. Aki azonban nem látta, még alkalma lesz a megyében Gyulán, Békésen, Szeghalmon, (s talán majd egyszer városunkban is) megtekinteni.

Császár Ferenc

Tóth Lajos juhász (Hajdúszoboszló, 1978.) keletbalti típus

Szántó István, egykor hortobágyi csikós, később gulyás. „villanypásztori” telepít. (Kisújszállás, 1982.) Pamiri + egyéb típus.

Csösz Sándor (Fülöpszállás, 1975) turanoid + előázsiai típus.

HUNYAI HIRADÓ

Időközi választások

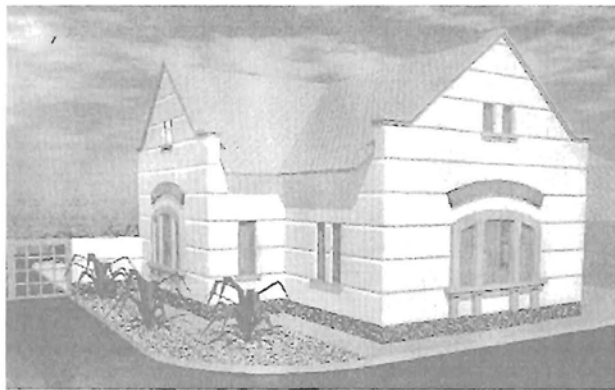
Február 13-án időközi választásokat tartottunk Hunyán. A választópolgárok nagyon magas arányban vettek részt a jelentős eseményen, a 694 fő választásra jogosultból 554-en járultak az urnákhoz, ez csaknem 80%-os részvételi arány, ami országos szinten is kiemelkedő.

A választásokon szoros eredmény született, 274 szavazatot kapott Hoffmann Márton és 270-et Hunya Tiborné korábbi polgármester. Mivel 10 érvénytelen szavazatot is találtak a Szavazatszámlláló Bizottságok tagjai a polgármesteri szavazólapok között Hunyáné kérte, ezek felülvizsgálatát. A Békéscsabán összeült Területi Választási Bizottság megvizsgálta az érvénytelen szavazatokat és megállapította, hogy azok valóban érvénytelenek, törvénysértés nem történt, így a kifogást elutasította.

A február 17-én jogerőre emelkedett választási eredmény szerint tehát Hunya Község megválasztott polgármestere: Hoffmann Márton.

Az új képviselő testület tagjai: Dr. Fabó János, Farkas Béla, Hanyecz Szilvia, Kiszely Imre, Szmola Illés, Vaszkóné Hunya Mónika, Várkonyi Elemér Tibor.

Új községháza épül

Örömteli esemény mind az új képviselő-testület, mind a település lakói életében, hogy megkezdődött az új Községháza felépítése. A meghívásos pályázaton a Gyomaszolg Kft nyerte el a munkát. A kivitelező cég már január első napjaiban hozzálátott a beruházás megvalósításához, melynek anyagi forrását a Belügyminisztérium által nyújtott támogatás, valamint a korábbi években vis maioros pályázaton elnyert pénzeszközök alkotják. A belvív olyan mértékben megrongálta a mintegy 80 esztendő régi épületet, hogy nem lehetett gazdaságosan felújítani, ezért döntöttek úgy a községi vezetők, hogy állami segítséget kérnek, melyet meg is kaptak. A mintegy 25 millió forintos beruházás két ütemben valósul meg, így lehetővé téve, hogy a régi épületben tovább folyjon a hivatali munka, míg az új irodarész el nem készül. Ennek határideje 2000. május 31. A teljes befejezés 2000. október végére várható.

Sóczóné Farkasinszki Ildikó

Szerkesztőségünk üdvözlí Hoffman Márton urat, Hunya új polgármesterét. Kivánjuk, hogy munkáját mindig a hunyai polgárok érdekeinek szem előtt tartásával végezze. Tudjuk, hogy a belvív sújtotta település nehéz feladatok előtt áll. Bizunk az új vezetésben és a hunyai polgárok erejében, hogy összefogásuk meghozza a kívánt eredményt, ahogy Polgármester úr is nyilatkozott az egyik megyei sajtóban: „Rengeteg a feladat, nagy szükség lesz mindenki figyelmére, tudására, türelmére.”

Hoffmann Márton Mezőberényben született. 45 éves mezőgazdasági üzemmérnök, 18 éve él Hunyán, ahol a Mezőgazdasági Szövetkezet ser-téstelepeinek volt a vezetője. Felesége a hunyai Boti Bt könyvelője, 25 éves fiúk már nem él a családban, lányuk a Békéscsabai Közgazdasági Szakközé-p Iskolába jár. Ennyi, amit megtudtunk az egyik megyei lap tudósításából. Reméljük szerkesztőségünknek mielőbb lehetősége nyílik, hogy Polgármester úrral személyesen is találkozzon, s olvasóinknak bővebb híradással szolgáljon.

Császár Ferenc

*Mbadi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

ORVOSI TANÁCSOK

A tüdőtuberculosis napjainkban

Őslénytani kutatások szerint 10-15 ezer évvel ezelőtt már jelen volt a Földön a gümőkór baktériuma, kezdetben a szarvasmarha gümőkór baktériuma, amely főleg az állatokat betegítette meg.

Amikor még törzsekben éltek az emberek, kisebb kiterjedésű járványokat okozott ez a kór. A **csontgümőkór**ra utaló megbetegedéseket először az egyiptomi múmiák csontvázaiban találták meg, hasonló korú gümőkóros leleteket találtak Peruban is. A középkori nagyvárosokban, majd az újkorban az iparosodás megindulásával alakultak ki **tuberkulotikus járványok** nagy halandósággal. A XVIII. század végétől és a XIX. Század elejétől Nyugat-Európán végig sópört egy nagy tuberkulózis járvány, amely a magyar területeket a XIX. Század végén érte el.

Magyarországon az 1900-as évek elején kezdődött el a szervezett védekezés azzal, hogy létrehozták az Erzsébet Szanatóriumot, amely napjainkban Országos Korányi Tbc. És Pulmonológiai Intézet néven működik. Ezzel párhuzamosan Országos tüdőbeteg-gondozók is elkezdtek működni. **Jelenleg országunkban 164 tüdőbeteg-gondozó működik**, a többségnek saját szűrőállomása van, a többi területen mozgó ernyőfénykiszolgáló végzi a rendszeres évi szűréseket. Csak 50 éve rendelkezünk hatékony gátlószerekkel a gümőkór gyógyításában. Ezért korábban is nagy szerepe volt a betegek elkülönítésének, a szociális helyzet javításának, a fertőző betegek környezetének szűrésének, a gyermek tbc. elleni védőoltásnak. Magyarországon az 1960-as évektől kezdődően tüdőszűréseket vezettek be általános kötelező jelleggel, hasonló szűrések csak a kelet-európai volt szocialista országokban terjedtek el. Ugyanis az Egészségügyi Világszervezet ellenzése ellenére a nyugati államokban sohasem tartották a tüdőszűrő vizsgálatokat költséghatékony eljárásnak.

A II. világháború újabb súlyos gümőkóros járványt okozott, rendkívül sok fiatal és gyermek betegedett meg és halálra is el. A háború után hazánkban is súlyos volt a gümőkóros járványtani helyzet. Ennek köszönhetően, hogy az Egészségügyi Minisztériumban fontos vezető posztokat tüdőgyógyászok (Dr. Mosolygó, Dr. Medve) töltöttek be, rendkívül hatékony hálózatot építettek ki a gümőkóros betegségek gyógyítására. Új tüdőgyógyintézeteket építettek, a tüdőgondozókat modern berendezésekkel látták el, ország-szerte bevezették a gyermek tbc. elleni védőoltást, a gümőkóros betegek szociális helyzetén igyekeztek javítani, a betegek környezetét szűrővel és gyógyszerekkel védték. Az 1970-es évekre jelentős mértékben javult a gümőkóros járványügyi helyzet, kevesebb új beteg fertőződött meg, bár érdekes módon már nem annyira a fiatal korúak, mint korábban, hanem az idősebb lakosság. 1990-ig tartott a javuló tendencia, ezután **1991-től újabb gümőkórjárvány lángolt fel a világon**. Az országhatárokon átjutó menekültáradat, a nagyvárosokban lecsúszó hajléktalanok a fertőzés terjedésének a melegágyai. A kábítószer-élvezet, az alkoholfogyasztás, az AIDS terjedése is hozzájárul a gümőkóros betegségek újabb terjedéséhez. A tbc-vilájárvány legtöbb megbetegedést Délkelet-Ázsiában, feketé Afrikában okoz napjainkban. A WHO adatai szerint Európában a legtöbb megbetegedés a volt szocialista államokban fordul elő. **Magyarországon a keleti megyék fertőzöttebbek**, mint a nyugati országrész. A járványügyi helyzet Szabolcs-Szatmár megyében és Pest megyében a legsúlyosabb. Budapesten az országos átlagnál magasabb a tbc-s megbetegedések aránya. Békés megyében inkább a nagyobb városokban növekszik nagyobb mértékben az új megbetegedések száma, **Gyomaendrőd vonzáskörzetében kisebb mérvű az emelkedés**. Azért, hogy ez a mostani helyzet ne romoljon, hangsúlyoznám, **hogy mindenki ragadja meg a tüdőszűrés nyújtotta lehetőségeket, hogy a tüdőbetegséget korai stádiumban sikerüljön felfedezni és gyógyítani**. A tüdőszűrés segítségével minden lakosról jól archiválható és dinamikájában jól követhető felvételsorozat áll a tüdőgondozó rendelkezésére. Mindenkit megnyugtathat a szűrés negatív eredménye, ha egy felvétel segítségével mégsem dönthető el, hogy szoba jöhet-e valamilyen tüdőbetegség, akkor további vizsgálatra behívjuk a Tüdőgondozóba. A kicsi települések lakosai teljes számban részt vesznek a tüdőszűrésben, Gyomán és Endrődön kb. 60-70%-ban. Ezen az arányon mindnyájunk érdekében mihamarább javítanunk kell, hogy a tüdőszűrés elérje kitűzött célját.

Dr. Bánki Gyula

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A jövő iskolája

Nem régen jelent meg folytatásokban az erdélyi Magyar Szó napilapban Beder Tibor hargitai főtanfelügyelő és földrajztudósok írása, melyből válogatást közlünk, amely úgy hisszük felkelti érdeklődésüket.

„Az elmúlt 80 évben a trianoni igazságtalanságok minden jóvátételi lehetőségét felszámolta a történelem. Ezalatt az utódállamok etnokratikus kisebbségi politikájának következményeként, átalakult a Kárpát-medence etnikai szerkezete. Pozsony német és magyar etnikai jellegének megváltoztatása már a két világháború között megtörtént, Kassa magyar lakosságának nagy részét felszámolta a második világháborút követő Benes-féle csehszlovák politika. Újvidék és Ungvár a második világháborút követő nagyvárossá válása következtében veszítette el magyar többségét, az erdélyi magyar városok, így Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmárnémeti, Arad lakosságának magyar többségét pedig a hatvanas-hetvenes években számolta fel az erőszakos betelepítési politika, sőt már Marosvásárhely és Szabadka magyar többségének a felszámolása is napirendre került.

Így csak a szlovákiai Csallóköz és Mátyusföld, a kárpátaljai Bereg vidék, az erdélyi Bihar és Szatmár megye határmenti sávja, a magyar határtól távollévő Székelyföld, valamint a Vajdaságban néhány északi és Tisza menti körzet őrizte magyar jellegét. A kisebbségi magyarság nagy része, közel másfélmillió fő ma szórványban él, s nemzeti identitása és kultúrája erősen veszélyeztetett.

Most a 2000. év küszöbén, a kedvező európai folyamatok bükkörében úgy tűnik, hogy a peremvidék magyarságát már nem fenyegeti a beolvadás vagy a teljes eltűnés veszélye. Pedig a kérdés alaposabb elemzése arra enged következtetni, hogy ha nem vesszük komolyan a felszámolásunkra irányuló törekvéseket, és nem készülünk fel a kihívásokra, igen rövid időn belül a ma még tömbben élő magyarság is a szórványosodás és a teljes felszámolás sorsára jut.“ Íme néhány lapszemelvény a szórvány magyarság helyzetéről:

„Évente harmincezerrel csökken az erdélyi magyarság lélekszáma. Nem kell matematikai zseninek lenni ahhoz, hogy kiszámítsuk: ha ilyen ütemben fogynak 2056-ban nem lesz erdélyi magyar.“ (Tófalvi Zoltán: Tömegek nyomora. Erdélyi napló – 1999. június 22.)

„Kegyetlen dolog azt írni egy településről, hogy jövője nincs, csupán múltja van. A két Kedében Orbán Balázs 600 lelket számlált. Jelenleg Nagykedében 29-en élnek, a legfiatalabb a 67 éves László Dénes. Harminc éve szünetel a tanítás. Nem jár ide újság sem. Van viszont két temető, mely halottak napján megtelik emlékező világitókkal. Ez a nap lassan a falu egyetlen ünnepévé válik. Vajon egy évtized múlva lesz-e még valaki, akinek egyáltalán levelet hozzon a postás?“ (Kristó Tibor: „Nagykede a pusztuló falu“ Hargita Népe – 1999. X. 29.)

„A beolvadás egyre aggasztóbbá válik: Küküllőalmás, Medgyes környéke, Bereck, Oroszfalu, Kissármás, bánági szórványvidék, Nagyenyed környéke, újabban és egyre hangsúlyozottabban Szatmár környéke is. Hatvan temetésünk volt minössze hármat kereszteltünk. Hét esküvőből hat volt vegyes, mindössze egyetlen tisztá. Nálunk az esetek kilencven százaléka vegyes házasság. Huszonnyolc lelket számláló szórványomban elképesztő az anyanyelvvesztés.“ (Zsisku János: Szórványgondozó lelkészek találkozója. Algyógy 1999. aug. 30-31. Romániai Magyar Szó – 1999. X. 9-10.)

„Ma Abrudbánya és Zalatna a magyarságot illetően a szórvány szórványa. Egy-két személy törí még a magyar nyelvet, másként fogalmazva: kerébe tört nyelv a mócok vidékén a magyar nyelv. Az idős asszony így beszél: Azért vagyunk, élünk mi, mert elődünk, a kisgyerekes anya el tudta mondani románul a Miatyánkat. Amikor a mócok legyilkolták Abrudbánya és Zalatna magyarságát, egy kisgyerekes anyának feltették a kérdést: Tudod-e románul a miatyánkat, mert különben megölünk! A fiatal anya elmondta román nyelven a miatyánkat és ezért életben hagyták. De a történet itt nem ér véget. Az emlékező öregasszony így folytatja: A dédunokáim már románok, csak románul tudják a miatyánkat. A vidék meggyérült magyar lakossága ugyanis asszimilálódott. Az abrudbányai tapasztalat szerint két út áll előttünk: 1. Vagy tudod románul a Miatyánkat, vagy meghalsz. Ha tudod, akkor életben hagyják, viszont az unokáid már ortodoxként csak románul fogják tudni. Meghalsz, vagy megszűnsz. És ezen nem segít az ima...“ (Ferencz Imre: Történelem dióhéjban. Hargita Népe – 1999. XI. 22.) *Következő számunkban folytatjuk.*

Mert mi is magyar családban születünk...

1996. augusztus 31-ét mutatott a naptár, amikor Gyomaendrődre érkezünk a Bethlen Gábor Szakközép és Szakmunkásképző Iskolába, hogy megkezdjük tanulmányainkat, mi, akik Erdélyből, Kárpátaljáról érkezünk mintegy negyvenen; Nagypaládról, Péterfalváról, Tiszabökényből, Kézdivásárhelyről, Nagyenyedről, Barótról. Az idő múlásával azonban alig felére apadt csapatunk, voltak, akik kimaradtak: vagy mert már befejezték tanulmányaikat, vagy voltak köztünk, akik iskolát változtattak. Mára huszonketten maradtunk. Tanulmányainkban különböző szakmák elsajátítását tűztük ki célunknak. Például: általános mezőgazdász, kisállattenyésztő és feldolgozó, vám és pénzügyőri szakon tanulunk.

Azért jöttünk az Anyaországba, mert itt magyarul tanulhatunk, magyarul sajtáthatjuk el a szakmai ismereteket és nem ukránul, vagy románul. Mert mi is magyarok vagyunk, magyar családban születünk, magyarul tanultunk és most magyarul szeretnénk tovább tanulni.

Nem volt könnyű megszokni az itteni környezetet, a távolságot az otthonától, a szigort, az elvárásokat, a nagyobb követelményeket. Mindennek ellenére elég jól beilleszkedtünk. Diaktársaink között hamar barátokra leltünk. Az iskola vezetése és a tanári kar jóvoltából könnyen befogadtak bennünket.

Tanulmányainknak lassan a végéhez érünk. Az itt szerzett tapasztalatokat, tudásunkat reméljük, hogy otthonunkban sikerrel fogjuk hasznosítani.

Az itt töltött évek, Gyomaendrőd, és a barátok mindig szép emlék marad számunkra. Ígérjük, hogy nem csak az itt szerzett tudást, de magyarságunkat is megőrzzük.

*KÁLMÁN GÉZA 11/A osztályos tanuló
A vendégtanulók nevében.*

Vendégtanulók a MEZGÉ-ben

Az ablak teszi a házat

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Történetek a régi Gyomáról I.

Halászat, halárusítás

Társaságé. S hogy minden kártétel és csalfáskodás eltávoztassék, a Társaság kötelezi magát, hogy minden kifogott halról ad az Előjáróknak. Akit lopáson vagy csalfáskodáson érnek, első ízben; 1 váltó forintot fizet, vagy 12 botütéseket szenved, második ízben pedig a halászatból kicsapattatik. A Méltóságos Uraságnak mikor kívántatik kötelesek konyhára való halat halászni."

A szerződést aláírták: „Marjai István Fő Bíró, Kovács János Törvény Bíró, Szilágyi István Nótárius (jegyző), Diószegi Mihály Halász Gazda, Hajdu György, Szalai Mihály, Marjai Bálint Harmados Gazdák.” 1839-ben további részletek kerültek be a szerződésbe: „A Város ad egy hajót halászatra, egy gyalmot, alsó és felső inával. A hal mindenkor a Város Házánál adódjon el, s ott is fizetődjön érte. A Halász Gazda és egy Város Ésküdtje legyen jelen, kinek is tulajdonképpen való hal osztályozásba s halászatba a felvigyázáson kívül semmi befolyása ne legyen. A hal ára kétfelé osztódjon. Ha valaki un. körmön való halat akar venni, előbb felmázsáldjon a hal, s ami a mázsálastól kimarad, azt legyen szabad körmön venni, mely végre a körmön eladandó hal, külön rakásba fog kerülni. A Halász Társaságbeliek, ha a halászó víz egészen meg fog halászódni, a Kezdő Határtól a Vég-ső Határig, illendően vacsora halat fognak kapni. Aki a tilalmason halászként bejelenti a büntetés fele megilleti. A halászat a Körös kiöntéseken senkinek semmi szín alatt meg nem engedtetik sehol, sem kerítő, sem merettyü hálóval, bottal megütése, vagy kergetése a halaknak szintén tilalmaztatik.”

A hal olyan bőséges volt a tavaszi-nyári áradások alkalmával, hogy ilyenkor a gyomai halászok Arad megyei román ortodox pópákkal külön egyezség alapján bőjtöt rendeltettek el hiveiknek s szekérszámra, fűzfakasokban, hordókban szállították a sózott, hasított halat a tethelyre. (A pópák természetesen jutalékot kaptak.) Volt idő, amikor az adatok szerint 70 „bokor” halász volt Gyomán (egy bokor 3 halászt jelentett). A sok kifogott halat feldolgozták oly módon, hogy a Körös partján faházat állítottak fel s itt „halhasítók” éles késsel, egy-két mozdulattal megtisztították a halat. Hordókban leszózták, vagy zsinegre fűzve szárították. Csongrádról, Szentesről, Szegedről jöttek fel hajókon zsidó kereskedők, akik felvásárolták. Mezőúron a halasítóknak egész utcája volt hajdan. Gyermekkoromban én még ismertem jó hírű halászsokat, akik együttal gazdálkodtak is: Marjai Sándor, Kató István, Kovács Gergely, Kun László. A városháza alatt „barkából” árulták a halat. „Bebetős horgaim” miatt bizony egy párszor megkergettek. Isten nyugtassa őket békében!

Cs. Szabó István

A Körösök és mellékveizeik köztudottan halban gazdag folyók voltak. A 19. század utolsó harmadában megkezdett folyószabályozás véget vetett ennek a halbőségnek. A gyomai határba eső Hármaskörös folyószakasz mentén is több hallal, halászzal kapcsolatos földrajzi helynév volt ismert. Ilyenek voltak az „örminyek”- melyek mind halászó helyek (irodalmi alakban; örvény): „Hasztalan örmény; azért neveztetik így, mert kevés hal van benne, Halmagy örmény; a Gyoma-Endröd határnál, Holt-Körözs örmény; a hajdani Egei holtágánál, Széles örmény; az egei, vagy Sirató zugban, Szilvás örmény, Vén-fok örmény, Halas-fok Halas-ér, Halász-sziget, Kecse-gés zug. „A lakosság napi ételmezésében fontos szerepet játszott még ekkor a hal, s annak megszerzésében a halászat, úgy is mint mezőgazdasági munka melletti foglalkozás. Dávidházi Bekes Sámuel református lelkész, krónikás írja: „Vizünknek szokott haszna mellett megvan a halászat. Malom rajta nincsen, de vagynak benne harcsa, csuka, potya, süllő, menyhal, soknemű keszeg bőven, kecsege s rák.” A folyóparton házzal bíró lakosoknak voltak „hajóik”, halászó szerszámokkal. A község az uradalomtól „árendában” (bérletben) bírta a „halászó vizet”. A halászó vizeket a község előljárósága, mint főbérlo adta ki a „Halászó Társaságnak”, akik a folyót szakaszosan halászták. A feltételeket három évre szóló szerződésekben szabályoz-

ták. Előfordult, hogy az uradalom a folyó egy részét „árendátornak” (külön álló személynek) adta ki, 1830-ban „Grünhut Abrahám izraelita árendás úrnak.”

„Alább írtak a Gyomai Halásznoknak folyó 1815 dik Esztendőre a Gyomai Köröst halászat végett a következő feltételek alatt adtuk ki, úgymint;

1. A halak harmada lészen az árendás Communitásé (községé), a halászké pedig kétharmada.

2. Minden lehúzáskor a halásznoknak egyenként adódni fog egy személyre 6, azaz hat font hal (egy font=0,56 kg.)

A halásznok tartoznak, mikor az árendás Communitás parancsolni fogja halászni, és elegendő halat szerezni. Mellyeknek ekképpen lett meghatározására, nézve tettük ezen egyező leveleinket Költ Gyomán, Martius 27-én 1815.

Mi Gyomai Bírák mint Főárendátorok.”

1831-ben kötött szerződés szerint „Az Uradalom tisztjeinek konyháira minden esztendőnek böjti napjaiban (ők r.kat-ok voltak) ebéd halat küldeni fognak”. 1832-ben már azt is szabályozták, hogy milyen eszközöket ad az előljáróság mint főbérlo, s milyen büntetésre számíthat aki nem tartja be a szerződést:

„Esztendőnkint ad az Elöl járóság száz öl hálót, a többi a Halász Társaság tartozik kiállítani. A kifogott hal eladás után egyik fele a Városé, a máik a

Mária néni meséi

Az iciri-piciri kislányka

- Holnap falura utazunk! - mondta apu Krisztinek egy szép napon. - A doktor bácsi szerint azért vagy ilyen iciri-piciri, mert nem szeretsz enni. Típpan-tófalun, Mari néninél, majd megjön az étvágyad. Meghozza a jó falusi levegő.

Kriszti fogadkozott, hogy enni fog itthon is, de senki sem hitt neki. Vonatra ültek, és a sístergő masina elzarkolt velük Típpan-tófalura.

Este érkeztek meg, és reggel Kriszti arra ébredt, hogy apu és anyu sehol. Visszatartak Pestre. Szípgogva pislogott ki a kövér dunna alól, amikor egyszerre csak észre vette, hogy a nyitott ablakon át, egy kerek fejű boci bámul be rácsodálkozó szemmel.

- Kít keresel? - kérdezte tőle nekividámódva, de a boci nem felelt. Csak lekanarított érdes nyelvével egy friss hajtást a muskátli virágról, és jóízűen megette.

Mari néni éppen akkor nyitott be, és haragosan pörölt a falánk bocival:

- Ő te csupa bendő! Hát nem elég, hogy mind kiszíppantottad a reggeli tejet a Böske tőgyéből? Még a muskátli is lelegeled hozzá? Majd adok én neked! Örökké csak ennél!

Bú! - mondta bánatosan a boci, és szégyenkezve odébbállt.

Kriszti kuncogott egy csöppet, aztán elgondolkozott; milyen furcsák ezek

a felnőttek! Lám, velem azért hadakoznak, mert nem eszem, a bocival meg azért, mert mindig enni akar. Ki látott ilyet? Meg is kérdezte mindjárt Mari nénitől, hogy miért van ez így?

- Miért, miért! - dohogott a fejkendő néni. - Azért, mert finom friss tejet akartam neked adni reggelire, de Böske tehén azt is mind Kávénak adta.

- Kávénak? - húzta el a száját kelleetlenül Kriszti. - Pedig azt én nagyon nem szeretem. Azt csak igya meg a Böske!

Mari néni elnevette magát:

- Hát te azt hiszed, hogy tejeskávénak adta?

- Talán nem? - csodálkozott Kriszti.

- Nem ám, hanem a falánk bocinak. Azt hívjuk Kávénak. Ő ette meg a te reggelidet is.

- Nem baj, mert a tejet nem szeretem, - vont a vállát az iciri-piciri kislány.

- Én semmit sem szeretek. Ezért nem is fogok megnőni soha. A doktor bácsi mondta. No, azt majd meglátjuk!

- bólogatott Mari néni. - Csak ki az ógyból szaporán! Ha megmosakodtál és felöltöztél, megmutatom neked a baromfiudvart. Ott láthatsz sok, sok furcsaságot.

Hanem azon a reggelen nem jutottak túl a tehénistállón. A jászol mellől Böske tehén ingatta feléjük jámbor tarka fejét. Kávé is utánuk ballagott, és gyanakodva szagolgatta az idegen kislányt.

- Ne félj, nem veszem el a tejedet! - simogatta meg kedveskedően Kriszti. - Csak idd meg magad mind! Mert én ki nem állhatom! - sügta oda halkán.

Kávé hálásan végig nyalta Kriszti virágszirom arcát, aztán odaballagott a bocimamához, és mohón szopni kezdett. Nagyokat kortyolt a finom édes tejből, és boldogan pislogott nagy kerek szemével a pici kislány felé.

- Látod? - mondta a tekintetével. - Én szeretek enni. Meg is nővök akkorára, hogy be sem férek majd ebbe a pici istállóba.

Kriszti csak nézte, a csüppogva nyelő kis bocit, és egyszerűben úgy érezte, hogy borzasztóan éhes. És, az a habzó fehér tej, ami a Kávé száján kétoldalt kibugyanf, nagyon finom lehet! Már ő is együtt nyelt a Kávével, és olyan nagyon vágyakozott egy kortynyi tej után, hogy kipottyant a könny a búzavirág szeméből.

- Hát te miért itatod az egereket? - kérdezte Mari néni. - Csak nem kívántad meg a Kávétől a tejet?

- De igen! - szípgogta Kriszti - De ez a csupa bendő egy csöppet sem hagy nekem! Tessék nézni! Hát nem mind kiszíppantja!

- Várj csak! Majd segítünk a bajon, - sietett el fűgén Mari néni, és hamarosan egy furcsa, tuskés szerkezettel jött vissza. Éppen úgy nézett ki az a valami, mint egy szájkosár. Csak jőkora bádogtuskék meredeztek belőle. Mari néni elhúzta Kávét boci mama alól, és az orrára kötötte a tuskés szájkosarat.

- Hát ez micsoda? - bámult csodálkozva Kriszti.

- Nem egyéb, mint az, hogy mostantól fogva csak akkor kap tejet Kávé, ha mi is akarjuk. Akkor majd levesszük az orráról a tuskéket, és mehet lakmározni. De bizony nem engedi magához Böske tehén, mert szűrnék a tuskék.

- Szegény Kávé! Azért én nagyon sajnálom őt.

- Sose sajnáld! Tud már legelni is, és annyi tejet kap, amennyire éppen szüksége van. A többit meg te fogod meginni. Meglátod, egykettőre akkora leszel, hogy senki sem hív többé iciri-piciri kislánynak.

Attól kezdve testvériesen megosztozott Böske tehén habosan friss tején Kávé boci és Kriszti. S mind a ketten nőttek, növekedtek.

IVÁNYI MÁRIA

Mire vágyik a kicsi csupor

Piros pöttyös kicsi csupor
Mit nem gondolt egyszer:
Nem kell neki sem édes tej,
Sem a habos tejfel.

De jó lenne, ha megtelne
Gyöngyös forrásvízzel!
Ismerkedne kristály-hideg,
Moha-szürke ízzel.

Ha Juditka kirándul majd,
Hogy ne hagyán itthon!
Piros pöttyös kicsi csupor
Erre vágyik titkon.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

Trodalmi oldal

Nekünk a házasság beteljesedés volt

Barátommal ülök a számunkra már csak Domszögnek maradó Körös étteremben. Szombat este van. Meglehetősen népes vendégség telepedett le a munkás hétköznapokon csaknem üresen kongó tágas terem asztalaihoz.

A fiatal felszolgáló már ismeri ízlésünket: szürkebarátot hoz asztalunkra.

- Ez van – szólal meg asztaltársam.

- Ez volt – válaszolok lakonikusan.

Ki tudja, jó-e vagy sajnálni, szánni valót!

Ivó cimborám elmosolyodik, és olyan mozdulattal nyúl a pohár után, mintha legyintene valamire.

Tudod – felhajt egy keveset, nyelvvel csettint hozzá – mikor mi fiatalok voltunk, csak annyit éltünk az életből, ami nem okozott csömört. - S aztán elindult mesélő kedve, ömlött belőle a szó, mint Körös árja. –Mikor elhatároztam, hogy tanító leszek, mindent feltettem erre a lapra. Teljesen arra összpontosítottam erőt, szorgalmat, képességet. Apám nyugdíjából, ami nagyon kicsi volt, nem akartam ellopni, elherdálni egy krajcárt sem. A tandíjkezdvezmény ellenére is csaknem gazdasági csődöt jelentettem, hogy tanultam és nem más cselédje lettem mondták is apámnak: ugyan mit akarsz, hogy urat nevelsz a fiadból!

Igazad van. Nagyon nehéz idők voltak.

De volt benne olyan, ami megedzett. Soha nem fért volna képekre, hogy szüleim nélkülözzenek. Ez erkölcsi kérdés volt számomra. Itt kezdődött az, hogy ember vagyok. Tanítói oklevéllel értem haza és állást kaptam, mikor állás nélküli diplomások még alkalmi munkához sem jutottak.

Tizenkilenc éves voltam és száz pengő havi fizetésem volt. Tudod mit jelentett az? Akkor száz pengő!

Akkor lettem kezdő lány-ügyekben is. Az felváltotta a diákkori tanulás nagy erőfeszítését. Felnőtt fejjel mesevilág lett körülöttem: szerelem. Nem sex, hanem szerelem, amit Petőfi, Juhász Gyula, Babits plántált a lélekbe, és olyan volt amilyenek ők mutatták. Munka és szerelem, álom és élet közt lebegtem.

Sose felejttem el május elsejét, mikor az első szerenádöt adtam. Csodálatos szép orgonacsokor májusfát vittem Katának. Éjfél felé az öreg Dógi Sanyi negyedmagával jött velem. Olyan furcsa érzés volt, mintha lopni indultam volna. Tudtam, hogy kitudódik, mégis csináltam. Az egész a szilveszteri bálon indult. Már azóta éledezett a tűz. Hallottam saját szívverésemet a torkomban. Úgy játszott a banda, hogy elállt a szívverésem:

„Páros csillag az ég alján.

Egyik fényes, másik halvány...”

Mire a végére értek már megnyugodtam. Olyan érzés fogott el, mint mikor gyerekkoromban édesanyám hangját hallottam a virágoskertben, mert mindig dalolt, mikor dolgozott. Az ablak nyitva volt, míg az újabb dalba kezdtek,

pillanatnyi szünet volt, halk mocogás hallatszott ki, talán inkább éreztem, mint hallottam. Akkor már Kata kedvenc nótáját rikkatta a primás lehelet finoman:

„Mindenkinek azt ajánlom,
Szerlemnél szebb az álom,
Mert az álom nyugodalom,
A szerelem szívfájdalom.”

Már dúdolni is kedvem volt. A következő az én kedvenc nótám volt:

„Imádság már az is, ha szemedbe nézek...”

Még nem értünk a végére, amikor a sötét szobában gyufa lobbant és ívet írt a függöny mögött, majd kialudt, mint egy hulló csillag. Sanyi a búcsúzóba kezdett. Lavotta közismert, kedve dalába. Láttam, hogy mozdul a függöny és egy kéz egy szál nefelejcszet nyújtott köszönetként.

Bódítóan szép éjszaka volt. Egyszerűen nem tudtam hazamenni, nem kívántam aludni. Árvizes erők dagadtak a szívemben, lelkemben. Felbolyongtam a Körös-hídra, és sokáig néztem a vízben fürdő holdat. Hallottam, hogy az egy órát elverte a toronyban. Még kettőkor is ott bámultam, a toronyór kürtölése ébresztett a valóra. A nefelejcszet beleeresztettem a Körösbe és néztem, hogy sodorja el az ár. Még azt is bebeszéltem magamnak, hogy ettől az egy szál virágtól, a Köröstől a Fekete-tengerig az egész víztömeg illatossá válik. És ebben a csodálatos önkívületben éltem. Persze nem voltunk sülve-főve együtt. Hónapokig sem találkoztunk sokszor.

Névnapijára egy gyönyörű könyvet és tizenhét szál fehér szegfűt vittem ajándékba. Mikor kikísért, újból megköszönte az ajándékot és megkérdezte, mivel viszonzhatja. Magamhoz öleltem és megcsókoltam. Engedte, de aztán úgy beszaladt, hogy még vissza se köszönt. Ez volt a mi mátkacsókunk.

Eljegyzésünkkel mesélte el anyósom, hogy nem tudja, mi volt Katával névnapiján. Beszaladt sírva és odabújt hozzá. Hiába faggatta, nem szólt semmit.

Évekig vártunk. Kata végzett a képzővel. Mennyi levelet megírtunk. Most is megvannak selyemszalaggal átkötve. Mikor nagyon magányosak vagyunk, olvassunk belőlük.

Mikor megesküdtünk, testben-lélekeben egészségesen lettünk házastársak. Hosszú évekig tanítottunk tanyán, a falutól legtávolabbi iskolában. Mi nem égtünk ki, nem untuk meg egymást. Nekünk a házasság beteljesedés, boldogság, igazi egymásra találás volt. Kata minden nap meghódított. Született három gyermekünk. Ő minden születés után megszépült.

Aztán nagyon nehéz idők következtek. Háború. Évekig távol egymástól. A háború után sokat nélkülöztünk. Nem okoltunk senkit érte. Türelemmel viselte feleségem, hogy régi ruháit átalakítva kapott csak újat. Mikor fiúnk az egyetemre került, az én télikabátomat fordítottuk ki és az lett az új.

Így történt. Nem voltunk szentek, se mártírok, se minta emberek, csak emberek! Életünket újból és újból lelélnék így, mert napfénye és borúja mind a lelkünkbe, szívünkbe eresztette magát, kitéphetetlenül. Volt mikor mehettem volna feljebb is, mert nyitva volt az út, de itt maradtam. Csak itt tudtunk ilyenek maradni.

A Vezető rázza a kulcsomót, jelezve, hogy záróra.

Lépkedtünk csendben. Barátom dúdolni kezdett. Én meg az emlékek közt keresgéltem, és megtaláltam az övével iker életemet.

Ízes ízek

Szardíniafelfújt

2 doboz olajos szardíniát levével együtt villával péppé törjük. 4 tojás sárgáját 4 evőkanál liszttel simára keverünk, hozzáadunk 2 dl tejet, egy fél citrom levét és kevés sót (mert a szardínia is sós), majd hozzákeverjük a 4 tojás fehérjéjéből felvert kemény habot és az összetört szardíniát.

Kivajazott mély tűzálló tálba öntjük és előmelegített sütőben közepes lángon sütjük addig, míg a próbaképpen beleszúrt tű már nem ragadós.

Kiborítjuk egy előmelegített tálra, cikkekre vágjuk, és frissen fogyasztjuk pl. pirítós kenyérral. Adhatunk mellé paradicsomlevet, ketchupot.

Seidl Ambrus

Nőnap köszöntő, csokor helyett

Paráiként, apró ízekből szedtelek össze:
Lányokból, tündérekből, angyalokból,
S zsolozsmák mellett formáltak meg
Aranyból, márványból, gyémántból...
Így lett belőled élő Bálvány:
Álom, mese, varázslat és ígézet,
A mindenségben a legszebb, Nő,
Kinek hódolni dicsőség és végtet.
Szálanként fontam a hajad sugárból,
Éber álomban angyali glóriából.
Szemed összegyúrtam smaragdból, topázból,
Fényből, villámból, égi ragyogásból.
Bőrödet bársonnyal átszőtt arany-
Füstlemezéből nyújtottam átlátszóvá,
illatos gyantával tettem rugalmassá,

melyen szakadás, heg, ránc nem lehet,
S takarja alabástrom testedet.
Csontjaidhoz márványt vájtam Carrarában,
S gyémánt vésőkkel formáltam széppé.
Nektár véred platina-ér-csővekbe préseltem;
S lettel búvóló, lenyűgöző egészse.
De a szívedet elhibáztam,
Hozzá méltó anyagot nem találtam,
Végül hegygyomorból gyémántot aknáztam,
De nem olyan lett, amilyet kívántam.
Már tudom, örökké rideg fog maradni,
Nem lágyul, nem lehet munkálni.
Formállak bennem egy életen át,
a remekművet, ...rosszkezü konjár.

MARTON GÁBOR

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, záruk, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÓD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Telefon: 386-909

A SPORTCSARNOK MÁRCIUSI PROGRAMJAIBÓL

4-én 8.00 órától 9.30-ig: Góliát focí

5-én 9.00-órától 17.00-ig: Amatőr teremfoci

11-én 8.00-órától 9.30-ig: Góliát foci

9.30 órától 14.00-ig **NŐNAP** Játékok, versengések, kellemes mozgásos időtöltés minden hölgy számára kortól, súlytól, függetlenül. Részvétel ingyenes!

12-én 8.00 órától 13.00-ig Körös férfi kézilabda kupa.

Házigazda: GY.E.F.C.K. Belépődíjas!

13.00 órától 17.00-ig **NŐNAP** folytatódik labdajátékokkal is!

15-én 9.00 órától: **Ünnepi középiskolás kézilabda torna**

18-án 8.00 órától 9.30-ig: Góliát foci

9.30 órától 17.00-ig: **ÚJDONSÁG!!! GRUNDFOCI**

19-én 9.00 órától 17.00-ig Amatőr teremfoci

25-én 9.00 órától: **ÚJDONSÁG!!! TRIOSTREETBALL**

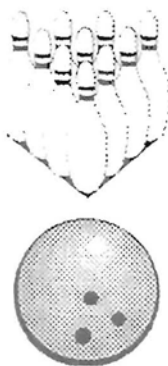
(Városi „utcai” kosárlabda bajnokság)

26-án 9.00 órától 17.00-ig Amatőr teremfoci

SPORTTRIO

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/T.a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kivánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Kérjük támogassa Egyházunkat.

Személyi jövedelemadójának

1% - át

ajánlja fel a Magyar Katolikus Egyháznak.

Ezzel segítheti:

az ifjúság nevelését,
papnövendékeink ellátását,
templomaink fenntartását,
a rászorulókat segítségét.

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT
A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0 0 1 1

A kedvezményezett neve:
Ennek kitöltése nem kötelező

Magyar Katolikus Egyház

TUDNIVALÓK:

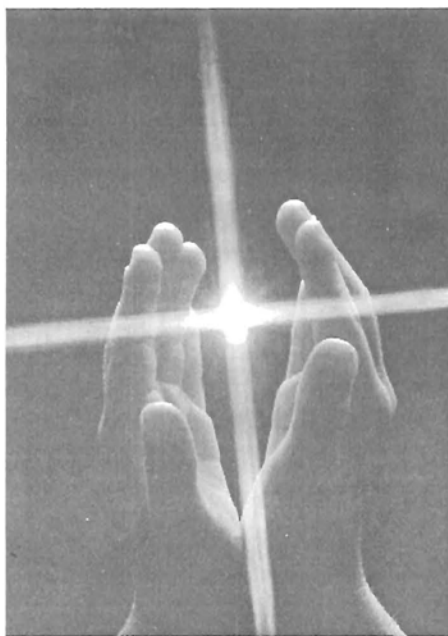
Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabvány méretű borítékba, amely a lap méreténél csak annyiban haladja meg, hogy abba a nyilatkozatot elhelyezhető legyen.

FONTOS!

Ahhoz, hogy a rendelkezése teljesíthető legyen, a nyilatkozaton a kedvezményezett adószámát, technikai számát, a borítékon az ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ADÓAZONOSÍTÓ JELET pontosan tüntesse fel.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, hisz szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Gyula Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁNYAI ÁRPÁD tanár, a Lenti Ált. Iskola igazgatója, megyei tanfelügyelő, több pedagógiai kitüntetés birtokosa, életének 76. évében február 19-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége gyermekei és családjuk, az endrői barátai és tanítványai.

DEÁK SÁNDORNÉ HAJDÚ IRÉN, Fő út 96. sz. alatt lakott, február 15-én 73 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonai és az ismerősök.

HAMZA IMRE, a Kisréti út 37.sz alatt élt, amikor váratlanul 62 éves korában január 28-án elköltözött az élők sorából. Gyászolják: rokonai és az ismerősök.

HEGEDÜS LÁSZLÓ, a Körgát u. 10. sz. alatt élt, amikor 36 éves korában tragikus hirtelenséggel fejezte be földi pályafutását. Gyászolják: szülei, felesége és az ő szülei, gyermekei, testvére és családja, a rokonok és az ismerősök.

HEGEDÜS IMRÉNÉ TÍMÁR ANNA, aki Hunyán a Széchenyi u. 5. sz. alatt élt, január 27-én 85 éves korában az Örökkévalóságba költözött. Gyászolják: családja, testvérei azok családja, a rokonok és az ismerősök.

HORVÁTH GYULA, (Dobi István 9.) január 21-én öt napos korában rövid szenvedés után az Úristen magához vette az ő országába. Gyászolják: szülei, nagyszülei, dédszülei, a rokonság és az ismerősök.

IZSÓ ANTALNÉ VAS ERZSÉBET, 91 éves korában február 6-án rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: menyé, unokája, unokaveje, dédunokája, a rokonai és az ismerősök.

JENEI BALINTNÉ NAGY ERZSÉBET, aki a Bajcsy Zsilinszky út 61. sz. alatt élt, váratlanul 86 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

KOVÁCS FERENCNÉ HARMATI ERZSÉBET, Kazinczy út 1. sz. alatti lakos február 1-én 79 éves korában hosszas betegség után megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

KRUCHIO LÁSZLÓ, Bajcsy Zsilinszky út 92. sz. alatt élt, február 8-án 74 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Gyászolják: élettársa, gyermekei és családjuk, testvére és férje, a rokonok és az ismerősök.

Özv. KULIK GERGELYNÉ TAKÁCS ILONA, a Mihóhádi út 3-5. sz. alatt élt, február 14-én hosszas betegség után 89 éves korában elköltözött az élők sorából. Gyászolják: családja, a rokonok és az ismerősök.

LAKATOS BÉLANÉ RÓZSA MÁRIA, aki a Liliom utca 7. sz. alatt élt, 53 éves korában váratlanul január 30-án befejezte földi pályafutását. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Özv. PINTÉR LAJOSNÉ SZABÓ MÓNICA, aki a Blaha L. út 6. sz. alatt élt hosszas betegség után január 27-én 73 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: fia és családja, a rokonok és az ismerősök.

PORUBCSÁNSZKI LAJOS, aki az Álmosdomb u. 13-ban lakott február 2-án 80 éves korában hosszas betegség után megtért Temetőjéhez. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

SZABÓ ANDRÁS NÉ TÁRI ERZSÉBET, lakott a Petőfi utca 34-ben február 13-án 78 éves korában súlyos betegség után megtért Teremtőjéhez. Gyászolják:

gyermekei és családjuk, férje testvérei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

SZABÓ ELEK, a Mátyás kir. út 8. sz. alatti lakos volt, január 27-én 74 éves korában rövid szenvedés után földi életét befejezte. Gyászolják: felesége, lánya, unokája, unokaménye, a rokonság és az ismerősök.

Özv. SZABÓ LÁSZLÓNÉ PARÓCZAI MÁRIA, aki a Fő út 43. sz. alatt élt, február 5-én 86 éves korában hosszú szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

SZABÓ JÁNOS, aki a Béke út 17-ben élt január 27-én 78 éves korában rövid szenvedés után az örökkévaló Isten országába költözött. Gyászolják: gyermekei és családjuk, elhunyt gyermekeinek családja, testvérei és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

TANDI JÁNOS, aki a Rác L. u. 4-ben lakott, február 2-án 64 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

TÉLLER JÓZSEFNÉ VASZKÓ ILONA, aki a Kürt utca 17-ben lakott, január 30-án 91 éves korában hosszas betegség után testét a földnek, lelkét az Égnek ajánlotta. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

VASZKÓ MÁTÉ, a Gábor Áron utca 10. sz. alatt élt, február 6-án 74 éves korában hosszú szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége, lánya és családja, testvérei és azok családja, felesége testvérei és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

VÉHA JÁNOSNÉ GALAMBOS MÁRIA, aki a Vaszkó Mihály utca 6.sz alatt élt február 14-én 79 éves korában lelkét a Mindenható Úrnak adta vissza. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS

Megtört szívemmel köszönöm mindazoknak, akik feleségem Véha Jánosné elhunyt alkalmából együttérzésüket fejezték ki, akik osztoztak nagy fájdalomban, akik temetésén részt vettek, és akik a megemlékezés virágait rászán elhelyezték.

Véha János

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Tavaszi munkálatok a gyümölcsös kertekben II.

„Sok akadályt legyőz a kitartó munka:
Verejtékes homlokodat meg is kiszorítja.”

(Pósa Lajos)

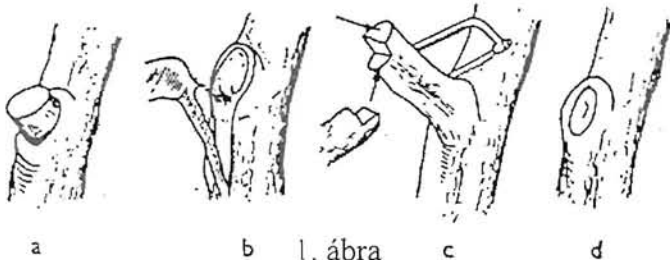
Amennyiben eddig még nem végeztük el a termőfákon a törzsápolást, úgy mielőbb lássunk hozzá. A fák törzsének héja az öregedés következtében évről-évre vastagodik, parásodik és kéreggé alakul. Ennek a kéregnek feladata a belső fatest védelme a mechanikai és egyéb külső hatásoktól (fagyveszély). A gyümölcsfánál a kéreg tágulása lassú, míg a fatest gyorsabban növekszik. Ezért függőleges repedések keletkeznek rajta. Jól megfigyelhető ez az idősebb sárgabarackfánál, ahol a repedések függőlegesek. Az elparásodott kéreg külső része pikkelyesen leválik. A leválást elősegíthetjük acélből készült háromszögletű kaparóval. Hangsúlyozni kívánom, hogy csak a könnyen leváló réteget kaparjuk le. A sárgabarackfa törzsén megvastagodott pararéteget semmiképpen ne szedjük le, mert ez védi a fagyástól, ellenkező esetben fagysebek jelennek meg a törzsén, ami rövidíti a fa életét. **Közzismert, hogy a barackfa érzékeny a hidegre!** (Seb keletkezhet, megindulhat a mézgásodás, az ágak pusztulnak, száradnak el.)

Ha már a mézgásodásról szóltam, a kertészkedők tudják, hogy a csonthejasok igen hajlamosak a mézgásodásra. Ezért rügyfakadás után semmi esetre se metsszünk le – akár kicsi, akár nagy – ágat!

A század elejétől kezdve sikerrel próbálkoznak a termés betakarítása után (augusztus, szeptember hónapokban) a meggy, cseresznye, és a barackfák metszésével. Az eredmény az, hogy a mézgásodás kisebb mérvű. Egyébként, a mézgásodás oka, ma még nem egészen ismert. Feltehető, hogy magas talajvíz, mészhány, rossz időben történő metszés, anyagcsere zavar, fagykár, valamilyen ásványi anyag, nyomelem többlet, vagy kevesebb jelenléte, ezeknek együttes, de külön-külön hatása is idézheti elő a mézgásodást.

A kéregkaparással, drótkefével való tisztítással elpusztítjuk a különböző pajzstetveket, levéltetveket, gyapjas pillék, vértetvek tojászsomóit, továbbá a repedésekben meghúzódó kártevők bábjait, hernyóit. A sima törzsű fák kérgét (meggy, cseresznye) csak gyökérkefével takarítsuk meg. A fatörzs tővéen (gyökérnyak) lévő sarjhajtásokat úgy távolítsuk el, hogy ássuk ki, és keressük meg azt a vastag gyökérrészt, ahonnan kinőtt a sarj, és vágjuk el. Amennyiben a föld felszínén vágjuk le, úgy fokozottabb sarjnévelésre készítetjük. (Sűrűbbé válik.) Sajnos, sok helyen tapasztalni, hogy a fák tővéen sűrű sarjbokor alakul ki, mely elszívja a tápanyagot a fától. Eredmény: A fa koronája nem fejlődik, kisebb lesz a termés, fagyérzékenyebbé válik a termőterület.

Ne feledkezzünk meg a sebek, sérülések ápolásáról sem. Használjunk sebkátrányt, oltóviaszt, ólommentes festéket. Az odvas részeket tisztítsuk meg, kaparjuk ki az elhalt, elkorhadt anyagokat, majd a további korhadást gátoljuk meg azzal, hogy a kitisztított odút cementes habarccsal

tömjük be, úgy, hogy az esővíz ne csurogjon bele. Az így kezelt öreg fa még sokáig teremhet gyümölcsöt ápolójának.

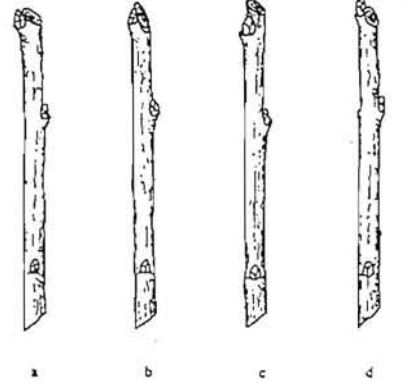
A korona tisztításánál az ágat tőben kell lefűrészelni, hogy csonk ne maradjon a fán. Az 1. sz. ábrán láthatjuk a helyes, illetve a helytelen ritkítási módot:

- helytelen vágás (a csonk hosszú)
- rossz vágás, mert meghasadt az ág
- két részletben történő vágással a behasadás elkerülhető
- szakszerű, csonkmentes lefűrészelt ág.

A metszés igen bonyolult gyümölcsstermesztési beavatkozás. Mennél rövidebbre metsszük a hajtást, annál erőteljesebb lesz a növekedés! A 2. sz. ábrán láthatjuk a helyes, illetve a helytelen metszési felületet a rügy felett:

- szakszerű metszlap
- túl mély és magas metszlap
- magas metszlap
- mély metszlap

A korona ifjítását idősebb fáknál a korona előregedése, elhanyagoltsága teszi szükségessé. Az almásgyümölcsűeknél lombhullástól rügyfakadásig, a csonthejasoknál pedig augusztus, szeptember hónapokban (gyümölcsérés után) végezhető el az ifjítás, ha gyökérzete, törzse, vastagabb koronaágai egészségesek, megújulásra képesek. (3. Sz. Ábra: különböző koronaaalakú fák teljes koronaifjítása)

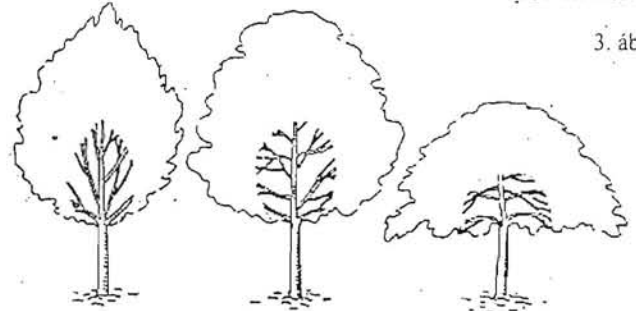

2. Sz. ábra

A szőlő metszését is végezzük el minél hamarabb, legkésőbb március 15-20-ig. Tapasztalatom szerint jobb a korábbi metszés. E sorok írásakor (február 16) a járda szélén lévő lugas metszését már megkezdtem.

Rügyfakadás előtt valamennyi gyümölcsfát, szőlőtőkét is 2%-s bordóóllel permetezzük meg. (Rézgálic+mész)

HUNYA ALAJOS

3. ábra

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Tisztelt vásárlóim!

A tavaszi kerti munkákhoz vásárolják meg mielőbb a szükséges vetőmagokat és szerszámokat!

Ajánlataim:

- ✓ Zöldség és virágmagok, Bio burgonya
- ✓ Tavaszi hagymás növények: Begónia, Dália, Kardvirág, Rózsa
- ✓ Hibrid kukorica: DEKALB, Kiskun, MV
- ✓ Lucerna mag, fűmag
- ✓ Gyümölcsfa lemosó vegyszerek
- ✓ Búvárszivattyúk, tömlők
- ✓ Fóliák, gumicsizmák
- ✓ Műanyag kukák 110-120 l.
- ✓ Szegek, csavarok, kerítés drótok
- ✓ És sok más mezőgazdasági és konyhai eszköz

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu